

СТАРЕЦЪТ И НЕГОВИТЕ ДЪЩЕРИ НЕНЕЦКА ПРИКАЗКА

Превод от руски: Ангел Каралийчев, Вела Каралийчева, 1956

chitanka.info

В един чум живеел старец с трите си дъщери. Най-малката била най-хубава и най-умна.

Старецът живеел бедно. Жилището му било нищо и никакво. Топли дрехи нямали нито той, нито дъщерите му. През големите студове старецът и девойките седели край огъня и се греели. Нощем гасели огъня, преди да си легнат, и до заранта мръзнали.

Веднъж през зимата над тундрата се извила страшна буря. Духало ден, духало два, духало три дена — аха-аха, ще отнесе чумовете. Хората не можели да се покажат навън от чумовете и гладували.

Седял старецът с трите си дъщери в къщи, слушал как бурята реве и говорел:

— Надали ще дочакаме края на бурята! Тя е изпратена от господаря на ветровете Котура. Навярно той се сърди, задето досега не сме му проводили хубава невеста.

И като се обърнал към най-голямата си дъщеря, той рекъл:

— Иди при Котура. Ако не идеш, ще загине целият ни народ. Върви и го помоли да спре бурята!

— Как да ида, като не знам пътя? — попитала девойката.

— Аз ще ти дам една мъничка шейничка. Тласни я срещу вятъра и върви след нея. Вятърът ще развързва връзките на дрехата ти — ти не се спирай, не ги завързвай. Обуцата ти ще се пълнят със сняг — ти не ги изтърсвай, не се бави. На пътя ти ще се изпречи висока планина — изкачи се на нея. Там се спри да изтърсиш снега от обуцата си и да си завържеш връзките. Когато бъдеш на планината, при тебе ще долети мъничка птичка. Тя ще кацне на рамото ти. Не я гони, а я помилвай ласкаво. Сетне седни в шейничката и се спусни долу. Шейничката ще те закара право до входа на Котуровия чум. Влез в чума, само че не бива да пипаш нищо — седни и чакай. Като дойде Котура, прави онова, което ти заръча.

Най-голямата дъщеря се облякла, застанала зад шейничката, плъзнала я срещу вятъра и тръгнала.

Минало малко време — и ето че връзките ѝ се развързали, станало ѝ студено. Забравила тя заръката на баща си и се заловила да си стегне връзките. Обуцата ѝ се напълнили със сняг. Тя се спряла и почнала да изтупва снега. Сетне поела по-нататък срещу бурята. Дълго вървяла. Видяла планината, изкачила се върху нея. Тогава долетяла

мъничка птичка и посегнала да кацне на рамото ѝ. Девойката замахала с ръце и прогонила птичката. Птичката се повъртяла, повъртяла и отлетяла. Най-голямата дъщеря на стареца седнала в шейничката и се плъзнала надолу. Шейничката спряла пред един голям чум.

Девойката влезнала в чума. Там видяла печено еленово месо. Наклала огън, затоплила се и захванала да къса парчета от месото. Къса и яде, къса и яде. Изведнъж чула навън стъпки — някой се приближил до чума. Кожената врата се позапретнала и в чума влязъл млад великан. Той бил Котура. Погледнал девойката и запитал:

— Откъде си дошла? Какво търсиш?

— Проводи ме баща ми при тебе.

— Защо?

— Да се ожениш за мене.

— Стани и свари месото, което донесох от лов.

Девойката сварила месото.

Котура ѝ казал да извади месото от медника и да го раздели на две половини.

— Едната половина от месото ще ядем ние — казал той, — а другата сложи в една копаня и го отнеси в съседния чум. Но ти не влизай в чума, а стой вън пред входа. Отвътре ще излезе една старица. Подай ѝ месото и почакай, докато ти върне копанята.

Девойката взела месото и излязла от чума. А бурята реве, снегът вали — нищо се не вижда. Как ще намериш чум в такава виелица!... Девойката се отбила малко настрана. Спряла се, помислила и хвърлила месото в снега. Върнала се при Котура с празна копаня. Котура я погледнал и запитал:

— Занесе ли месото?

— Занесох го.

— Я ми покажи копанята — да видя какво са ти дали за месото.

Девойката показала празната копаня. Котура нищо не рекъл. Хапнал и легнал да спи.

На заранта станал, донесъл в чума сурови еленови кожи и рекъл:

— Докато се върна от лов, ти обработи тези кожи и ми уший от тях нови дрехи, ботуши и ръкавици. Като се върна, ще видя каква си майсторица.

Котура отишъл в тундрата, а дядовата дъщеря се заловила за работа. Изведнъж кожата на входа се позапретнала и в чума влязла

беловласа старица.

— Девойко — рекла тя, — в окото ми влезе прашинка. Извади я!

— Не ми пречи на работата! — отвърнала девойката. — Нямам време.

Старицата нищо не казала, обърсала се и си отишла. Дядовата щерка останала сама в чума. Мачка тя кожата, крои ги с ножа, бърза да ушие дрехи за Котура. Шие през куп за грош — бърза. Можеш ли да ушиеш хубаво всичко за един ден? Пък и нямало с какво да шие...

Вечерта Котура се върнал от лов и запитал:

— Готови ли са дрехите?

— Готови са.

Опипал Котура дрехите — кожата били корави, лошо обработени. Погледнал — всичко ушито накриво, полегато, не според ръста. Разсърдил се и изхвърлил дядовата дъщеря от чума, хвърлил я далеко-далеко в прясната. И тя замръзнала.

А бурята заревала още по-силно...

Седял старецът в своя чум, слушал как бурята реве, как вие денем и нощем и говорел:

— Най-голямата ми дъщеря не послуша моите думи! Не направи тъй, както й заръчах! Затуй бурята не спира. Котура се сърди.

И като се обърнал към средната си дъщеря, той рекъл:

— Пригответи се да идеш при него!

Направил старецът мъничка шейничка, поръчал на средната си дъщеря същото, както и на най-голямата, и я пратил при Котура. Останал сам с най-малката си дъщеря и зачакал укротяването на бурята.

Средната дъщеря плъзнала шейничката срещу вятъра. По пътя връзките й се развързали, обувката й се напълнили със сняг. Станало студено. Забравила тя бащините си заръки — много рано изтърсила снега от обувката си, много рано завързала връзките си.

Изкачила се на планината и видяла птичката. Замахала с ръце и я прогонила. Седнала в шейничката, спуснала се долу, отишла право при чума на Котура.

Влязла в чума, наклала огън, наяла се с еленово месо и зачакала домакина.

Котура се върнал от лов, видял девойката и я запитал:

— Защо си дошла при мене?

— Проводи ме баща ми.

— Защо?

— Да се ожениш за мене!

— Но защо седиш? Аз съм гладен, по-скоро свари месото!

Като се сварило месото, Котура рекъл на девойката да го извади от медника и да го раздели на две половини.

— Едната половина от месото ще ядем ние — рекъл той, — а другата сложи в една копаня и я занеси в съседния чум. Но ти не влизай вътре, а почакай, докато ти изнесат копанята.

Девойката взела месото и излязла от чума. А бурята ревяла, снегът се въртял — нищо не се виждало... И средната сестра хвърлила месото в снега, постояла, постояла и се върнала при Котура.

— Занесе ли месото? — запитал Котура.

— Занесох го.

— Май че много скоро се върна! Я ми покажи копанята — да видя какво са ти дали за месото.

Погледнал Котура празната копаня, разбрал всичко, но нищо не казал. Легнал да спи. На заранта донесъл в чума сурови еленови кожи и заръчал на девойката, както и на сестра ѝ, до вечерта да ушие нови дрехи.

— Ший! Довечера ще видя каква ти е работата.

Котура отишъл на лов, а девойката се заловила за работа. Бърза, за да смогне криво-ляво да ушие всичко до вечерта. Неочаквано в чума влязла беловласата старица.

— Девойко — рекла тя, — в окото ми влезе пращинка. Извади я! Сама не мога.

— Нямам време да вадя твоята пращинка! И без това имам много работа. Върви си, не ми пречи на работата!

Старицата нищо не казала и си отишла. Привечер Котура се върнал от лов и запитал:

— Готови ли са новите ми дрехи?

— Готови са.

— Дай да ги премеря!

Захванал да ги мери. Всичко било ушито накриво, лошо, не според ръста. Котура се разсърдил и изхвърлил дядовата дъщеря там, където хвърлил и най-голямата ѝ сестра. И тя замръзнала.

А старецът седял в чума с най-малката си дъщеря и се тревожел. Бурята ревяла още по-силно, аха-аха ще събори чумовете...

— Твоите сестри не ми послушаха думите! — рекъл той. — Направиха още по-лошо: само разгневиха Котура. Ти си ми последната щерка и не ми се ще да те пратя за невеста на Котура. Но ако не те пратя — целият народ ще загине от глад. Пригответи се за път!

Старецът научил последната си дъщеря къде да иде и какво да прави.

Излязла девойката от чума, застанала зад шейничката и я плъзнала срещу бурята. А бурята вие, реве, събаря я, очите ѝ ослепява — нищо не можела да види.

Девойката вървяла смело срещу бурята и не забравяла нито една от бащините си думи. Всичко вършела тъй, както ѝ заръчал той. Развързали се връзките на дрехата — тя не ги завързала. Напълнили се обувката ѝ със сняг — не ги изтърсила. Студено било, тежко било ходенето срещу вятъра, но тя не се спирала, все вървяла и вървяла. На пътя ѝ се изпречила планината. Девойката се изкачила горе. Спряла се, отърсила снега от обувката си и завързала обувките си. Тогава при нея долетяла една птичка и се спуснала на рамото ѝ. Девойката не подгонила птичката — помилвала перцата ѝ, приласкала я. Птичката отлетяла. Девойката седнала в шейничката и се спуснала от планината право при чума на Котура.

Влязла вътре и зачакала. Изведнъж кожата на чума се отметнала и на прага се показал млад великан — Котура. Той видял девойката, засмял се и попитал:

— Ти защо си дошла при мене?

— Проводи ме баща ми.

— Защо?

— Моли те да спреш бурята. Ако не я спреш, ще загинат всичките хора в нашия стан!

— Ти наместо да седиш, трябва да накладеш огън и да свариш месо. Аз съм гладен, а ти навярно нищо не си яла, откак си тръгнала.

Девойката бързо сварила месото, извадила го от медника и го подала на Котура. Той си похапнал и я проводил да занесе половината от месото в съседния чум.

Девойката взела копанята с месото и излязла от чума. А наоколо бурята ревяла, снегът се носел и се въртял още по-силно. Накъде да

върви? Къде да търси чума?

Изведнъж се появила същата оная птичка, която долетяла при нея на планината. Запърхала до самото ѝ лице. Девојката тръгнала след птичката. Накъдето летяла птичката, нататък отивала и тя. Вървяла, вървяла и изведнъж видяла, че една искра блеснала встрани. Зарадвала се девојката и тръгнала нататък — помислила, че е намерила чума. Приближила се — но там нямало никакъв чум, виждала се само голяма купчина сняг. От купчината излизал димец. Девојката заобиколила купчината и я ритнала с крак. Открил се вход. Оттам погледнала беловласа старица и попитала:

— Ти коя си и защо си дошла?

— Бабке, аз ти донесох месо. Котура ми заръча да ти го предам.

— Котура ли заръча? Дай го тогава. А ти постой вън.

Останала девојката до купчината. Дълго чакала. Най-сетне входът пак се отворил. Старицата потърсила с очи девојката и като я видяла, подала ѝ копанята. Тя била пълна с нещо. Девојката се върнала при Котура.

— Защо се забави толкова? — запитал Котура. — Намери ли чума?

— Намерих го.

— Предаде ли месото?

— Предадох го.

— Я ми дай копанята, да видя какво има в нея.

Погледнал Котура, а в копанята имало ножове, стъргалки, машинки за обработване на кожа и стоманени иглички. Котура се засмял:

— Дала ти е много полезни неща! Всичко ще ти влезе в работа!

На заранта Котура станал, донесъл в чума сурови еленови кожи и заръчал на девојката да му ушие до вечерта нови дрехи, ботуши и ръкавици:

— Ако ги ушиеш хубаво, ще се ожения за тебе!

Котура излязъл. А девојката се заловила за работа. И тогава даровете на старицата ѝ послужили: имало всичко за шиене. Само че какво може да се свърши за един ден?... Но тя много-много не му мислела, а повече работела: мачкала кожата, стържела ги, крояла и шиела. Изведнъж кожата на входа се запретнала и в чума влязла

беловласата старица. Девојката я познала: тя била същата оная старица, на която занесла месото.

— Помогни ми, девојко — рекла старицата, — извади прашинката от окоето ми. Сама не мога да я извадя!

Девојката не отказала. Оставила настрана работата си и захванала да вади прашинката.

— Хубаво — рекла старицата, — окоето вече не ме боли. А сега я погледни в дясното ми уво!

Девојката погледнала в увото ѝ и се изплашила.

— Какво видя там? — запитала старицата.

— В увото ти седи една девојка...

— Ти защо не я повикаш при себе си? Повикай я! Тя ще ти помогне да ушиеш дрехите на Котура.

Зарадвала се дядовата щерка и повикала девојката, дете била в увото. На нейния зов от увото на старицата изскочили не една, а четири млади девојки. И четирите се заловили за работа: захванали да мачкат кожата, да ги стържат, кроят, шият. Бърже ушили цялото облекло. След това старицата ги скрила пак в увото си и си отишла.

Вечерта Котура се върнал от лов и запитал:

— Свърши ли всичко, което ти заръчах?

— Всичко свърших.

— Я дай да видя, да премеря!

Взел Котура ушитите дрехи в ръце, опипал ги — кожата били меки. Облякъл си дрехите — нито тесни, нито широки, скроени по мярка, ушили здраво, хубаво. Котура се усмихнал и рекъл:

— Ти ми хареса! И на майка ми, и на четирите ми сестри хареса. Работиш хубаво и си смела: за да не загине народът ти — тръгна срещу страшната буря. Стани ми жена! Остани да живееш в моя чум.

И щом казал това, бурята в тундрата утихнала. Хората престанали да се крият, затоплили се и всички излезли от чумовете си!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.